

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

Environment Management in Schools in Lak Sam Subdistrict Area Ban Phaeo
District Under the Samut Sakhon Primary Education Service Area Office

พิเชษฐพงษ์ เบ้าทอง

Phichetpong Bowthong

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Master's degree student Education Administration Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: 6353100006.edu@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านการบริหารจัดการ และด้านวิชาการ และ (2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ คุณครู ในเขตตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 4 โรงเรียน รวม 73 คน สุ่มโดยวิธีแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าทีแบบ Independent sample t-test

ผลการวิจัยพบว่า (1) ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 ปี (2) ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และ (3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศ และประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ABSTRACT

The objectives of this research: (1) To study the educational environment management of schools in Lak Sam Sub-district, Ban Phaeo District under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office in 3 aspects, namely physical aspect, administrative aspect and academic aspect (2) To compare the educational environment management of schools in Lak Sam Sub-district, Ban Phaeo District under the Samut Sakhon Primary Education Service Area Office, classified by gender and teaching experience. This research is population survey research consisting of 90 teachers in Lak Sam Sub-district, Ban Phaeo District under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office of 4 schools. The

sample was randomized by 73 proportional grade random sampling method. There were 4 steps in research methodology: (1) research problem studying (2) research design (3) data collection and analysis (4) research reporting. The instrument used for data collection was 5-rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, Standard Deviation, and independent t-test.

The results reveal that : (1) Most of the teachers who responded to the survey were female and had more than 10 years of teaching experience. (2) The teachers had their opinions on the educational environment management of the schools in Lak Sam Sub-district. Ban Phaeo District Under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office, overall and each aspect was at a high level. and (3) The results of the comparison of the opinions of teachers with gender and teaching experience, differed opinions on the school environment in Lak Sam Subdistrict area, Ban Phaeo District under the Samut Sakhon Primary Education Service Area Office, in overall and each aspect were not different.

Keywords: Environment Management, The Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office

บทนำ

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการบริหาร และพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ตามแนวการปฏิรูปทางการศึกษา โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานของการบริหาร (School Based Management : SBM) เป็นการบริหารอย่างอิสระส่งผลให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 “ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณี” งานบริหารทั่วไป หมายถึง การจัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษา สถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนกระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น การดำเนินการเกี่ยวกับ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การเงิน การบัญชี งานพัสดุ และระบบควบคุมภายใน มีขอบข่ายของงานดังนี้ การพัฒนาระบบ และเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การวางแผนการบริหารงานการศึกษา การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2564)

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนกล้าคิดกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ และพฤติกรรมของผู้เรียนก่อให้เกิดการเรียนรู้ ในการจัดการศึกษานั้น ครูไม่ใช่เพียงปัจจัยเดียวที่สามารถจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ของงามและพัฒนาการได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ในทุกด้าน แต่ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกหลายประการ โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (จงกล เทิดประสิทธิ์กุล, 2542: 1) กล่าวไว้ว่า การสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมโรงเรียนที่ดีจะช่วยส่งเสริม และปลูกฝังให้นักเรียนได้เป็นบุคคลที่พร้อมด้วยความรู้ ความสามารถ ความเจริญทั้งทางร่างกาย และจิตใจ อันเป็นการสร้างบุคลิกที่ดีตามแก่นักเรียน สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย พฤติกรรมของครู อาจารย์ การเรียน พฤติกรรมของนักเรียน เพื่อนร่วมชั้น อาคารสถานที่ ตลอดจนสื่อการ

เรียนการสอน เหล่านี้มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานในโรงเรียน ซึ่งอารียา สตาร์ตัน (2556) ได้กล่าวว่า การดำเนินงานและการปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน โดยผู้บริหารร่วมกับครูและผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาต้องพิจารณาองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านการบริหารจัดการ และด้านวิชาการ ในการพัฒนาการเรียนรู้อันก่อให้เกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

จากการวิเคราะห์สภาพบริบทของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เป็นโรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับอนุบาล 1 ถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า โรงเรียนประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สรุปประเด็นปัญหาได้ดังนี้ 1) ปัญหาด้านกายภาพจำนวนอาคารเรียน ห้องปฏิบัติการ ต่าง ๆ ห้องพยาบาล โรงอาหารมีไม่เพียงพอ สภาพห้องเรียนยังไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน 2) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีอย่างจำกัดจึงไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเท่าที่ควร การบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่เป็นระบบและบุคลากรในสถานศึกษาไม่ค่อยได้มีส่วนร่วม และยังขาดความร่วมมือร่วมใจในการจัดทำข้อมูลด้านการจัดสภาพแวดล้อม 3) ด้านวิชาการยังขาดการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

จากสภาพของปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครตามความคิดเห็นของครูจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านการบริหารจัดการ และด้านวิชาการ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปวิเคราะห์ วางแผนกำหนดนโยบาย และดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านการบริหารจัดการ และด้านวิชาการ
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา เนื้อหาการวิจัยครั้งนี้คือการศึกษาความคิดเห็นของคุณครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อทำการศึกษาใน 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพ , ด้านการบริหารจัดการ , ด้านวิชาการ

2. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ คุณครู ในเขตตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 4 โรงเรียน รวม 90 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร)

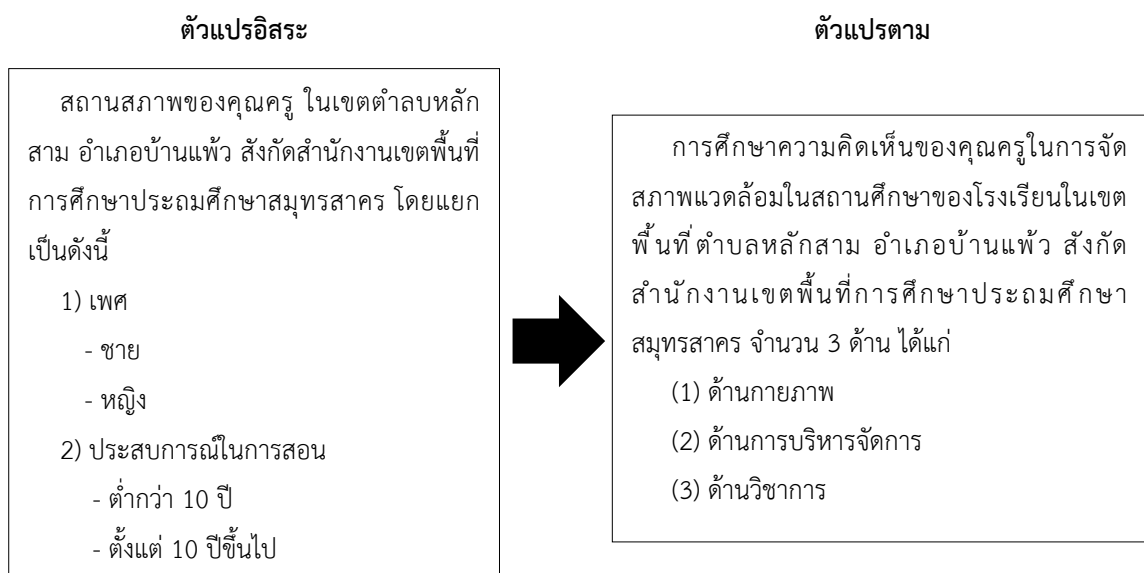
2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ คุณครู ในเขตตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie&Morgan; 1970 อ้างถึงใน จันทกานต์ อรุณ. 2561: 5) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 73 คนแล้วดำเนินการสุ่มโดยวิธีแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

3. ขอบเขตตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ สถานสภาพของคุณครู ในเขตตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยแบ่งได้ คือ 1) เพศ ประกอบด้วย (1) ชาย และ (2) หญิง 2) ประสบการณ์ในการสอน ประกอบด้วย (1) ต่ำกว่า 10 ปี และ (2) ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม คือ การศึกษาความคิดเห็นของคุณครูในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านกายภาพ (2) ด้านการบริหารจัดการ และ (3) ด้านวิชาการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยมีประชากรเป็น คุณครูในเขตตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 4 โรงเรียน รวม 90 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงในจันทกานต์ อรุณ, 2561: 5) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 73 คน แล้วดำเนินการสุ่มโดยวิธีแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของลิเคิร์ต (Likert, 1961) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 ขึ้นไปจึงจะถือว่าแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงเชิงประจักษ์

ในระดับที่เหมาะสม และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 73 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย () และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) สถิติในการทดสอบสมมติฐานการทดสอบค่าที (t - test แบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน)

ผลการวิจัย

1. คุณครูที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่าเป็นเพศหญิง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 71.20 เพศชายจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 28.80 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนพบว่า คุณครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 49.30 และคุณครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 50.70

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านบริหารจัดการ และด้านกายภาพ

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของคุณครู ในเขตตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยใช้การทดสอบค่าที (Independent t-test) ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ความคิดเห็นของคุณครูเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังนี้

3.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านวิชาการ และด้านการบริหารจัดการ พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน

3.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความคิดเห็นในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านวิชาการ และด้านการบริหารจัดการ พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน

อภิปรายผล

จากการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ความคิดเห็นของคุณครูในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ทั้ง 4 โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ แก่ผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองในทุกด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน มีกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีการใช้สื่อ และกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อช่วยดึงดูด

ความสนใจแก่ผู้เรียนได้ ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารมีความตระหนักถึงคุณค่าในการดูแลรักษา พัฒนาปรับปรุง สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีความคิดริเริ่ม และมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน และมีแผนปฏิบัติการ/โครงการ/กิจกรรมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ด้านกายภาพมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น มีห้องเรียนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน และมีมาตรการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียนในการใช้อาคารเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีร์รัตน์ ชูรกิจ (2557) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิไล ชาญพนา (2559) สภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นอีก ปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาได้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับอาคารเรียน อาคารประกอบการสถานที่บริเวณ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งอยู่รอบตัวผู้เรียนซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของผู้เรียน และก่อให้เกิดการเรียนรู้ เพราะสภาพแวดล้อมทุกอย่างมีอิทธิพลต่อจิตใจ และพฤติกรรมของผู้เรียน ดังนั้นโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว จึงจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 ด้านวิชาการ พบว่า ความคิดเห็นของครูในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สถานศึกษามีการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่า โรงเรียนได้ดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาทุกชนิดในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ได้ มาตรฐาน และเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ผู้บริหารมีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่คำนึงถึงการปลูกฝัง คุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้สอดแทรกในการเรียนการสอนของผู้เรียนเพื่อเกิดเป็นคุณลักษณะที่ดี และส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียนหรือแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนให้เกิดความ กระตือรือร้นและอยากเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอัสมา พารีลที (2559: 30) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนการสอน มีหลักสูตรวิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดกิจกรรมและการจัดบริการเพื่อส่งเสริม สนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาเสริมสร้าง คุณลักษณะค่านิยมของ ผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ได้รับประสบการณ์ให้ใหม่ ๆ และพัฒนาความรู้อย่างเต็มความสามารถและ ศักยภาพ

1.2 ด้านการบริหารจัดการ ความคิดเห็นของครูในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขต พื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการบริหารจัดการ เป็นอันดับสองรองจากด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารมี ความตระหนักถึงคุณค่าในการดูแลรักษา พัฒนาปรับปรุง สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีความคิดริเริ่ม และมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน และมีแผนปฏิบัติการ/โครงการ/กิจกรรมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาอย่าง เป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการพัฒนาจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาได้อย่างก้าวไกล สามารถจัดการ สภาพแวดล้อมจากด้านกายภาพนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ มีการกำหนดบทบาทและมอบหมายหน้าที่ของครู และบุคลากร ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้แต่ละฝ่ายมีผู้ปฏิบัติงานตรงกับความรู้ความสามารถเพื่อที่จะได้แสดงศักยภาพ อย่างเต็มที่ เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกัน แบบมีส่วนร่วม และมีการประชุมติดตามผลการจัดสภาพแวดล้อม นำผลไปใช้ในการ พัฒนาปรับปรุง สภาพแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมกันพัฒนาปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอย่าง

เป็นระบบ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งสอดคล้องกับ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี ทองสำฤทธิ์ (2561) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการบริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านการจัด สภาพแวดล้อมทางการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าในการดูแล รักษาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม โดยคำนึงถึงประโยชน์และ การใช้สอยอย่างคุ้มค่าสูงสุด โดยสถานศึกษามีการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ สิ่งแวดล้อมที่เป็น ปัจจุบัน มีการปฏิบัติตามแผน/โครงการที่วางไว้ และมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้สภาพแวดล้อมบริเวณสถานศึกษา มีความร่มรื่น สวยงามอยู่เสมอ มีแหล่งข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศที่สนับสนุน และส่งเสริมให้นักเรียนมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้อย่างเต็มที่

1.3 ด้านกายภาพ ความคิดเห็นของครูในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านกายภาพ เป็นอันดับสามรองจากด้านวิชาการและด้านบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก พบว่าสถานศึกษามีห้องเรียนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน มีมาตรการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียนในการใช้อาคารเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างชัดเจน และมีการจัดอาคารเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องพยาบาล โรงอาหาร อย่างเป็นสัดส่วนสะอาด และเป็นระเบียบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารให้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดสถานศึกษา มีการเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยอย่างรอบด้าน ทั้ง การติดตั้งและดูแลถึงดับเพลิง มีป้ายบอกทางหนีไฟ มีการทำนุบำรุงดูแลความมั่นคง คงทนแข็งแรงของอาคารสถานที่ที่มีความสะอาดเรียบร้อย และความปลอดภัยไร้จุดเสี่ยง ภายในอาคารเรียน ห้องเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ควบคู่กับการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาห้องเรียนให้มีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ ให้มีสภาพดีพร้อมใช้งาน สะอาดเรียบร้อย เพียงพอ ต่อจำนวนผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาส ชุนหวน (2562) ได้ศึกษาภาวะผู้นำสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจากความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้กล่าวว่า สถานศึกษาที่ดีประกอบด้วยสภาพแวดล้อมที่ดี สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ที่ได้รับการปรับปรุง มีการเปลี่ยนแปลง แก้ไขพัฒนา เพื่อให้สภาพแวดล้อมนั้นดีกว่าสภาพแวดล้อมเดิม มีความปลอดภัยยิ่งขึ้น เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างสูงสุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน พบว่า

2.1 ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารกันอย่างเท่าเทียม ซึ่งทำให้ทั้งครูผู้ชายและครูผู้หญิงได้ร่วมกันทำกิจกรรมต่างอย่างมีความสุข ส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพิไล ชาญพนา (2559) ได้ศึกษา การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี เขต 1 ผลการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียน จำแนกตามเพศ พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียน ตามความคิดของครูเพศชาย และตามความคิดของครูเพศหญิง โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน

หากได้รับมอบหมายงาน หรือบทบาทหน้าที่ในการทำงาน จะแสดงศักยภาพในตัวบุคคล การทำงานอย่างเต็มที่ในการใช้ความรู้ และทักษะต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้ที่มีความสามารถ และความถนัดที่แตกต่างกัน แต่เมื่อรวมทีมกันแล้วจะสามารถช่วยเหลือกันได้อย่างดี ส่งผลให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ สอดคล้องกับการวิจัยของ อารียา สตาร์ตัน (2559) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตราชเทวี โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ครูโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตราชเทวีมีความคิดเห็นที่จะพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดการปรับเปลี่ยน เพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียนในอนาคต คล้าย ๆ กันโดยเฉพาะการจัดสภาพแวดล้อม ด้านกายภาพ การบริหาร และวิชาการ ซึ่งมีส่วนสำคัญ อย่างมากต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ด้านกายภาพ ทางโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรจัดให้มีการตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามทุกชิ้นให้อยู่ในสภาพที่ดี และปลอดภัยในการใช้งานอย่างสม่ำเสมอ จัดหาอุปกรณ์กีฬาที่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน จัดภูมิทัศน์สวนหย่อม และปลูกต้นไม้ดอกไม้ให้ร่มรื่นสวยงาม เพื่อเพิ่ม บรรยากาศในการเรียนรู้

2. ด้านการบริหารจัดการ ทุกโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรมีการจัดทำประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาอย่างมีระบบและต่อเนื่องในทุก ๆ ปี โดยการจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นประจำ

3. ด้านวิชาการ ทางโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีความทันสมัย เหมาะสมกับวัยของนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของผู้เรียนให้หลากหลายและรอบด้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาในเชิงลึก ทำให้มองเห็นสภาพปัญหา กระบวนการ และบริบทต่าง ๆ เพื่อนำมาซึ่งการปรับปรุงและพัฒนาในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนมากขึ้น

2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ:

พริกหวานกราฟฟิค.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (2564). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม.** (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลได้จาก <http://www.home.skn.go.th/main>.
- จกมล เทตประสิทธิ์กุล. (2542). **ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนของนักศึกษาโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อีเทค).** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อารียา สตาร์ตัน. (2556). **การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี.** ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทกานต์ อรุณ. (2561). **การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนวัดดอนไก่อ้อยู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1.** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- จรรีรัตน์ ชูระกิจ. (2557). **การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6.** งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรพิไล ชาญพนา. (2559). **การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี เขต 1.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัสมา พาริลที. (2559). **การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุภาวดี ทองสำฤทธิ์. (2561). **การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1.** การค้นคว้าอิสระหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- จุฑามาส ชุ่นห้วน. (2562). **ภาวะผู้นำสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจากความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.